

Euskal Herria ezagutuz

BERRIATUA (BIZKAIA)

Iheserako plan perfektua

Betebeharrek preso gaituzten egunerokoan ere, presoaren lehen betebeharra ihes egitea da. Lea-Artibai eskualdeak eskaintzen ditu horretarako aukera dezente. Horietarik asko, oso ezagunak. Beste batzuk, Berriatuan aurkitu ditzakegunak kasu, ez hainbeste. Asteon dakarkizueguna plan bat da: duela 500 urtez gaindi ibilia den Errege Bidearen zati bat eginez, egunerokoari ihes egiteko plan perfektua.

Testua eta argazkiak:

| AITOR KALTZAKORTA |

EUSKAL HERRIKO eskualderik euskaldun eta ederrenetakoan, Lea-Artibain dago Berriatua; *Berritxu* lagunentzat. Haren bihotzean, herriko plazan hasiko dugu Ondarroatik pasata Saturrarango (Mutriku) hondartzaraino doan ibilbidea. Hondarrezko pasealeku horian zehar kateatuko ditugu astiro urratsak eta jarriko ditugu emeki begiak, eskualdearen, herriaren eta herritarren birika berdeetatik iragan ahala.

Naturaren magalean amilduko gara, itsasaldeko kresala eta pago, haritz zein gaztainondoek tentetu-

tako basoen hatsa nahasten dituen giroa arnasteko. Ez dira hauek, ez direnez, Lea-Artibaiko paraje ezagunenak. Bideaz gozatzea helburu, abiapuntua bera da helmuga: Berritxu. Izan ere, Saturraranera joan ordez, Ondarroaraino iritsi eta buelta egitea proposatuko dizuegu lerrootan. Bi ordutan ematen ahal den paseoa, ibilian-ibilian bidea eginez, presarik gabe, errege-erreginek lez.

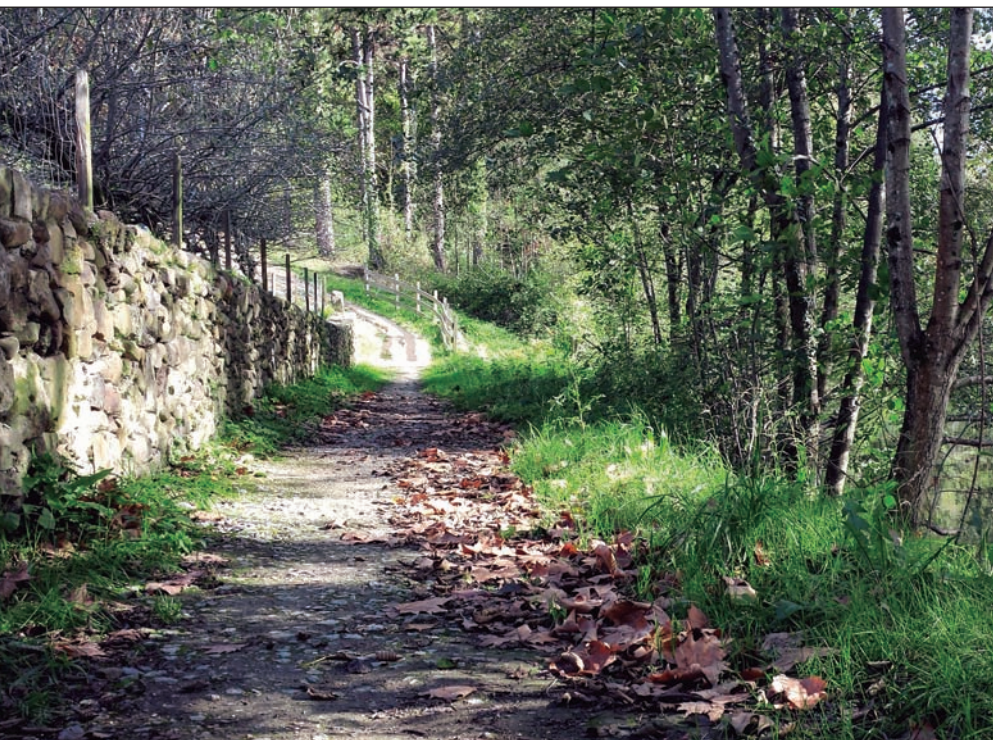
Herriko plazatik Urepel plazara joango gara, mendien itxitasunaren artean dagoen zabalgunerako nora-

bidean, ipar-ekialderantz. Mikel Lertxundi berriatuarrak landutako Lekuko eskultura multzoak apaintzen du plaza; zurezko, burdinazko eta harrizko iturri bana dago bertan. Urepeleko iturburuaren omenez, ur soberakinekin sortzaileak harrizko piezan jarritako ur-jauzitxo dago.

Ibilbidea, tokiko bizimoduaren erakusleho

Poliki-poliki, futbol zelaiaaren ondorengatik pasako gara bertatik ikusten den zubi zuriraino. Horrexen ondoan hasten dira landareek sortutako tunelak. Haien barruko bidezidorretan abiatutik, 200 metro luzeko lehen aldatxoa pasata beherantz goazela, eskuma aldera ditugu Olacetxe, Etxetxu eta Okola baserriak. Aurreraxeago, hainbeste berderen artean herdoilak duen xarma erakusten du Galdos zerrategiak. Arrain-kutxaz oro estalita ageri da begien aurrekoa, antzina, portuei begira bizi ziren mendialdeko herrien oinordeko. Zerrategi atzetik Obekola errota ikus daiteke, itsasoari bizkarra ematen dion talaia baten gisara.

Errotaren hegala mugitzen ditu Artibai erreken urak. Bere kiribilak orrazten jarraitzen du Errege Bideak, Arantzibia Dorreraino. Gutxi falta da Ondarroara iristeko.

Ezkerrean: Artibai ibaia, zuhaitz artean. Pinudiz lepo dagoen eskualdean, tokiko zuhaitzez osaturiko baso itxia da nagusi ibilbide honetan. Goian: Arantzibia Dorrea, bidearen azken txanpari ekin aurretik geldialdia egiteko toki aproposa.

20-30 minutu asko jota. Eta Artibai pasa berritan altxatzen da Orubia Azpikoa, Orubia Gojeaskoa eta Orubia Nagusia (Orubixe) baserriek osatzen duten lorez betetako auzune ederra. Segidan, berotegiz osatutako zelai zabala pasa eta gutxira dago, harro, XVI. mendeko Arantzibia Dorretxea; garaiko jaun-txoen jauregi dotorea.

Bide horia birika berdean

Bide horiak udazkeneko orbelaren artetik ihes egin nahi duela dirudi. Ez du lan makala. Aitzina eginez, ordura arte laztandu ditugun zentzumenak labarretik Artibaira etenik gabe erortzen den uraren xaramelarekin goxatuko ditugu Aieriraino. Apur bat aurrerago dago Erretereria auzoa, Ondarroako sarrera. Bidearen azken zati honek gehitzen dio balioa beste guztiari; izan ere, lehen ez bezala, herri bate-

tik bestera errepide nagusitik pasa gabe joateko aukera ematen baitu.

Buelta egin eta Berriatura osterera ere iristean, berrira zabaltzen da abanikoa. Baditu herriak hainbat auzo eta ibilbide eder deskubritzeko. Bestela, eskualdean bertan badira txokak, abagunerik balego, iheserako plan perfektua luzatu eta borobiltzeko.

Atzera begiratu, aurrera egin

Gorabeherak gorabehera, 1.200 biztanle inguru izan ditu Berriatuak azken 100 urteotan. Uneotan, %90etik gora da euskaldun. Herri-gunetik urruti samar, Kantauri itsasoarekin du muga alde batean. Mendexa, Ondarroa, Amoroto, Markina-Xemein eta Mutriku ere baditu mugakide. 1974an Ondarroaren auzo bihurtu zen Berriatura, baina herritarren desadostasuna medio, 1983an berreskuratu zuen udalerri izaera.

Ordutik, herriak ez dio bere burua edertzeari utzi. Esaterako, duela urte batzuk, Merelludi auzoko Lekoia Bekoa baserri ikusgarria berritu zuten, eta oraintsuago, Etxepintxo etxe-monumentua eta beraren fatxadako margolanak, Arantzibia Dorretxea eta San Pedro eliza.

Biziberritutako guneen artean ezin aipatzeko utzi, noski, Ihesi honetan urratu dugun bidea, iraganean merkatariek erabiltzen zuten bera. Tradizioaren kutsua mantenduz, antzinakoa gaurkotuz, bertakoentzat zein kanpokoentzat pasealeku txukuna egin du Berriatuak. Plan perfektua. ■

Bisita tu
Ihesi.com,
aisialdirako
webgune parte-
hartzailerak.

Berriatura Elizateko Udala | ☎ 946 137 030 · udala@berriatura.org · www.berriatura.org